

NATURVÄRDESINVENTERING

Kortruttsprojekt Prästösund

Rapport

30 Juni 2015

Upprättad av: Mathias Öster

Granskad av: Maria Dahleman

Godkänd av: Christina Borg

NATURVÄRDESINVENTERING

Korttruttsprojekt Prästösund

BESTÄLLARE

Ålands Landskapsregering
Trafikavdelningen
Pb 1060
AX-22111 Mariehamn
ÅLAND

KONSULT

WSP Sverige AB
Box 1516
751 45 Uppsala
Besöksadress: Kungsgatan 66
Telefon: +46 10 7225000

Organisationsnummer: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
www.wspgroup.se

KONTAKT

Kontaktperson Landskapsregeringen

Ian Bergström Projektansvarig, +358 (0) 0457 526 7033
Trafikavdelningen ian.bergstrom@regeringen.ax

Kontaktpersoner WSP Sverige AB

Marianne Klint Uppdragsledare +46 (0)10-722 84 48
marianne.klint@wspgroup.se

Christina Borg Ansvarig naturmiljö +46 (0)10-722 69 11
christina.borg@wspgroup.se

DOKUMENTINFORMATION

Naturvärdesinventering – Korttruttsprojekt Prästö sund, Sunds och Vårdö kommuner, Åland

Internt uppdragsnummer: 10213243

Daterad: 30 Juni 2015

Reviderad: 11 December 2015

Status: Slutlig

Följande personer har medverkat:

Christina Borg, Fil. Dr. Växtekolog – Inventering, bedömningar och rapportering

Mathias Öster, Fil. Dr. Växtekolog – Inventering, bedömningar och rapportering

Meit Öberg, Fil. Dr. Ekolog – Inventering, bedömningar och rapportering

Anna Bergqvist, Fil. kand. Miljövetenskap – Inventering, bedömningar och rapportering samt GIS.

Jessica Gilbertsson, Fil. Mag. Biologi – Inventering och bedömningar

Maria Dahleman, Fil. Kand. Geografi – Kvalitetsgranskning

Omslagsbild: Vy från Bomarsunds fästningsruin, översikt av befintlig bro till Prästö.

Samtliga foton i rapporten är tagna av WSP om inte annat anges.

Bakgrundskartorna innehåller data från Lantmäteriverkets Terrängdatabas 05/2015.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING.....	5
1.1	OMFATTNING	5
2	BAKGRUND TILL PROJEKTET.....	6
3	METODIK	7
4	FÖRUTSÄTTNINGAR	9
4.1	INVENTERINGSOMRÅDE	9
4.2	SKYDDADE OMRÅDEN	9
4.3	SÄRSKILT SKYDDSVÄRDA BIOTOPER	10
4.4	SÄRSKILT HÄNSYNSKRÄVANDE BIOTOPER	10
4.5	ANDRA VÄRDEFULLA LIVSMILJÖER	12
4.6	NATURVÅRDSARTER	12
5	RESULTAT AV INVENTERING	13
6	NATURA 2000-NATURTYPER	15
7	BEDÖMNINGAR	16
7.1	SAMLAD BEDÖMNING.....	16
8	REFERENSER	17

Bilaga 1. Naturmiljö Prästösund_Fridlysta arter

Bilaga 2. Naturmiljö Prästösund_Resultatkartor

Bilaga 3. Naturmiljö Prästösund_Objektskatalog

1 INLEDNING

WSP Sverige AB har på uppdrag av Trafikavdelningen vid Ålands Landskapsregering, utfört en naturvärdesinventering av projektområde Prästösund. Fältinventeringen genomfördes den 6-7 maj samt 8 juni 2015 och resultatet av denna samt sammanställning av befintlig information presenteras i denna rapport.

Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och naturvärdesbedöma dessa. Särskilt fokus har legat på att avgränsa "Särskilt skyddsvärda biotoper och arter" enligt Ålands landskapsförordning om naturvård 1998:113 samt "Särskilt hänsynskrävande biotoper" som nämns i Ålands landskapslag om skogsvård enligt Ålands landskapsförordning om skogsvård 1998:86. Identifierade områden redovisas i rapporten liksom en bedömning av dess naturvärden samt i förekommande fall Natura 2000-naturtyp.

Rapportens mål är att belysa naturvärdena och ge rekommendationer för att minimera risken att negativa konsekvenser uppstår.

1.1 Omfattning

Naturinventering och naturvärdesbedömning har omfattat:

- Inventering av befintlig information rörande Natura 2000-områden, områdets eventuella skyddsvärda biotoper, förekomst av rödlistade/fridlysta arter, naturreservat m.m. Denna information har främst hämtats in från Landskapsregeringen.
- Naturvärdesinventering i fält genomfördes den 6-7 maj samt 8 juni 2015. Systematisk naturvärdesbedömning samt klassificering med avseende på naturvärde av intressanta områden som identifierats vid fältbesöket.
- Vid en naturvärdesinventering börjar man med att definiera lämplig detaljnivå för inventeringen, se tabell nedan. I detta projekt har detaljnivå *Fält medel* använts. En naturvärdesinventering inleds alltid med en förstudie.

Tabell 1.1 Naturvärdesinventering. Översikt detaljeringsnivåer, minsta karteringsenhet och exempel på användningsområde.

Nivå	Minsta karteringsenhet	Exempel på användningsområde
1. Fält översikt	1 ha eller 100 x 2 m	<ul style="list-style-type: none"> • större områden • skogslandskap • val av lokaliseringsalternativ • vindkraftsetablering
2. Fält medel	0,1 ha eller 50 x 0,5 m	<ul style="list-style-type: none"> • mindre områden • väg och järnvägsplaner • vindkraftsetablering
3. Fält detalj	10 m ² eller 10 x 0,5 m	<ul style="list-style-type: none"> • väg- och järnvägsplaner. Mer detaljer • detaljplaner • skötselplaner

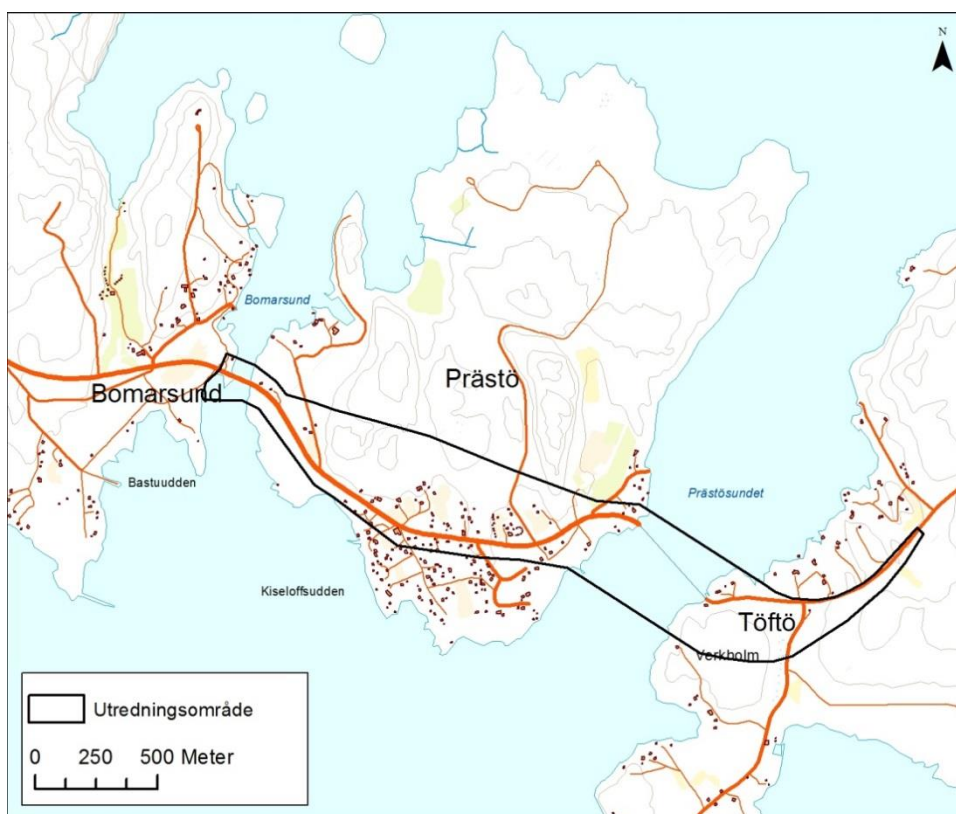
Det är viktigt att poängtera att naturvärdesbedömningen inte är några ställningstaganden av utredningsområdets lämplighet för en exploatering eller ej. Denna rapport innehåller bedömningar och rekommendationer ur naturhänseende.

2 BAKGRUND TILL PROJEKTET

Ålands landskapsregering har utrett förutsättningarna för ett förändrat trafiksystem i förstudien Korttrattsprojektet. Målsättningen är en trygg, förutsägbar trafik som beaktar de bofastas, näringslivets och fritidsboendes behov. Trafiken ska bedrivas ur ett hållbarhetsperspektiv och beaktar sålunda ekonomiska, miljömässiga och sociala effekter. Förändringen innebär i huvudsak att färjepassen blir kortare, att det blir färre angringshamnar och lägre driftsutgifter. Investeringar i infrastruktur som förkortar färjepassen ger landskapsregeringen en större möjlighet att anpassa trafiken efter behov utan att kostnader ökar.

Som en del av förstudien genomfördes en övergripande ”Miljökonsekvensbedömning”, MKB. Förstudien ligger till grund för att gå vidare med utredningar av de konkreta delprojekt som förstudien utpekar som miljömässigt acceptabla och som är ekonomiskt gynnsamma för trafiksystemet.

Utifrån förstudien genomförs en förprojektering av delprojekt Prästösund. Delprojektet innebär att linfärjan över Prästösundet mellan Prästö och Töftö ersätts med en bro som är cirka 600 meter lång. Prästösund är en viktig farled och bron föreslås vara en högbro med 18 eller 28 meter seglingsfri höjd. Vägen på Prästö breddas i befintlig sträckning eller får ett nytt läge norr om den befintliga vägen och bebyggelsen. Den befintliga bron över Bomarsund kommer sannolikt bytas ut mot en nyare. Ett utredningsområde (Se Figur 1) har identifierats inom vilket flera olika alternativa väg- och broläggningar kan bli aktuella.

Figur 1. Utredningsområde mellan Bomarsund och Töftö.

En miljökonsekvensbedömning (MKB) ska utföras som underlag för beslut om korttrattsprojektet Prästösund. Som en del i miljöarbetet behöver information om befintliga miljövärden tas fram. Flera olika inventeringar har därför genomförts i området. Inventeringen av naturvärden ska tillsammans med övriga inventeringar och annat underlagsmaterial utgöra underlag för MKB:n och för förprojekteringen av projektets olika delar.

3 METODIK

Undersökningen omfattar dels allmän inventering av bakgrundsinformation och en systematisk bedömning av naturvärden enligt SIS standardiserad metod för naturvärdesinventeringar^{1, 2}.

Utöver identifiering och bedömning av naturvärdesobjekt har biotoper som omfattas av biotopskydd på Åland avgränsats. Dessa är:

- Särskilt skyddsvärda biotoper och arter³
- Särskilt hänsynskrävande biotoper⁴
- Andra värdefulla livsmiljöer

I de fall ett objekt motsvarar en Natura 2000-naturtyp har detta bestämts med hjälp av Natura 2000 handbok över de finska naturtyperna.⁵

I den allmänna inventering av bakgrundsinformation ingår inventering av befintliga data som beskriver området, bakgrundsmaterial ifrån berörda myndigheter, kontakter med myndigheter samt kartor och flygbilder för området.

Inför fältbesöket genomfördes en vegetations- och naturtypsinventering med hjälp av ortofoton, infraröda foton (IR-bilder) samt befintliga terrängkartor från Lantmäteriverket. Historiska kartor har till viss dels används för att verifiera t ex. tidigare betesmarker. Även befintliga uppgifter om området såsom tidigare naturinventeringar från Miljöbyrån användes som stöd. Utifrån detta underlag har en översiktlig kartering gjorts av miljöer såsom lövskogar, våtmarker, trädklädda bergsimpediment, ängs- och betesmarker, vattendrag, strandmiljöer m.m. Karteringen har använts för att prioritera vilka naturmiljöer som är lämpliga att inventera i fält.

Vegetationskarteringen gjordes i ArcGIS och lades därefter in i den inventeringsapplikation som användes ute i fält, Collector for ArcGIS. Collector är en inventeringsapplikation som kan användas i en iPad eller smartphone. Till fältapplikationen togs även ett fältprotokoll fram. Med hjälp av fältapplikationen har naturvärdesobjekt kunnat avgränsas och beskrivas direkt i fält och jämföras mot den föregående vegetationskarteringen.

Den systematiska naturvärdesbedömningen syftar till att uppskatta underlaget för biologisk mångfald. Förekomster av rödlistade arter, signalarter eller andra värdearter noteras. Naturvärdesbedömningen baseras på att mäta de egenskaper i naturen – strukturer, åldersfördelning, avdöende, topografi, bördighet, kulturpåverkan, m.m. – som är av betydelse för mängden kärlväxter, mossor, lavar, vedlevande svampar, fåglar, insekter och övriga djur d.v.s. biologisk mångfald.

Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald bedöms med hjälp av bedömningsgrunderna art och biotop. Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd. Bedömningsgrunderna är inte kvantitativa utan ska sättas i relation till vad som kan förväntas i den aktuella biotopen och regionen.^{1, 2}

Inom området förekommande naturtyper klassas på en gemensam skala utifrån naturvärde. Ett naturvärdesobjekts betydelse för biologisk mångfald, d.v.s. graden av naturvärde bedöms enligt en fastställd skala i olika naturvärdesklasser, där klasserna är:

Högsta naturvärde – (naturvärdesklass 1) störst positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

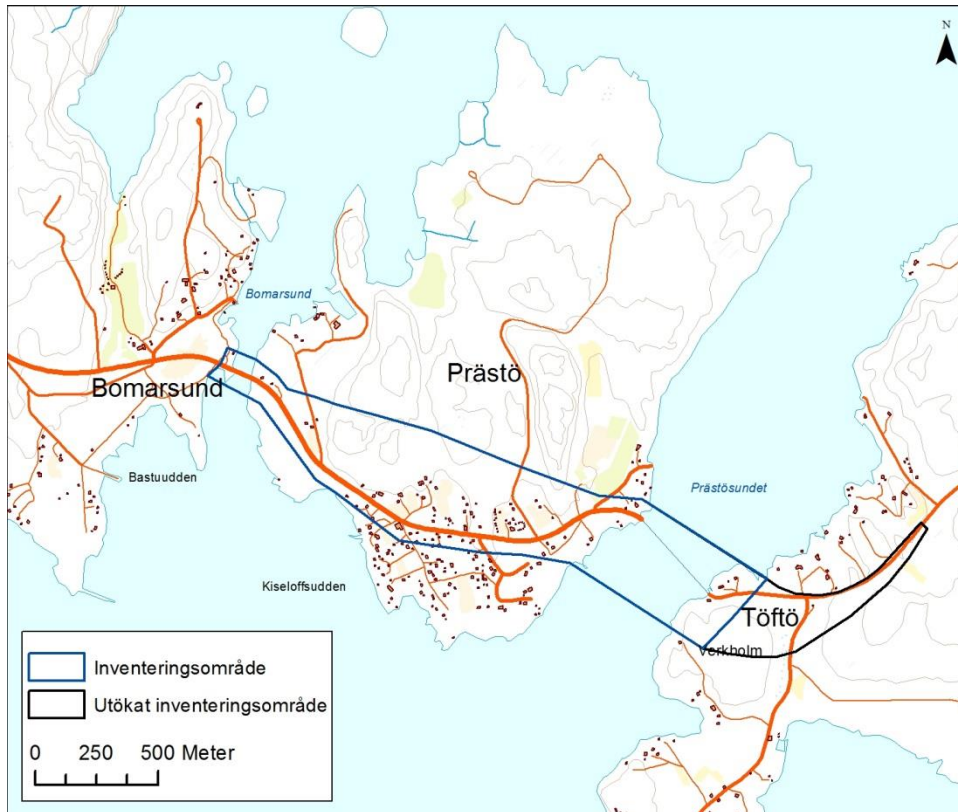
Högt naturvärde – (naturvärdesklass 2) stor positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. Naturvärdesklass 2 motsvarar ungefär Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, lövskogsinventeringens klass 1 och 2, ängs- och betesmarksinventeringens klass aktivt objekt, ängs- och hagmarksinventeringens klass 1–3, ädellövskogsinventeringen klass 1 och 2, skyddsvärda träd enligt åtgärdsprogrammet, våtmarksinventeringens klass 1 och 2, rikkärrsinventeringens klass 1–3, limniska nyckelbiotoper, skogsbrukets klass urvatten, värdekärnor i naturreservat samt fullgoda Natura 2000-naturtyper. Detta förutsatt att de inte uppfyller högsta naturvärde.

Påtagligt naturvärde – (naturvärdesklass 3) påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 3 motsvarar ungefär ängs- och betesmarksinventeringens klass restaurerbar ängs- och betesmark, Skogsstyrelsens objekt med naturvärde, lövskogsinventeringens klass 3, ädellövskogsinventeringens klass 3, våtmarksinventeringens klass 3 och 4 samt skogsbrukets klass naturvatten.

Visst naturvärde – (naturvärdesklass 4) viss positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 4 motsvarar inte någon klass i de större nationella inventeringar som gjorts. Naturvärdesklass 4 motsvarar ungefär områden som omfattas av generellt biotopskydd men som inte uppfyller kriterier för högre naturvärdesklass. Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

4 FÖRUTSÄTTNINGAR

4.1 Inventeringsområde

Figur 2. Inventeringsområdet för Prästösund. Vid fältbesök i maj och juni har inventering utförts av inventeringsområde inom blå linjer. På Töftö har inventeringsområdet därefter behövt utökas vilket motsvarar svart linje.

Inventeringsområdet Prästösund ligger till största delen inom Sunds kommun men även inom Vårdö kommun. Efter fältbesök genomförts i maj och juni har utredningsområdet och därmed även inventeringsområdet utökats något på Töftö. En flygfotokartering har genomförts av det utökade området, och detta bedöms vara tillräcklig information.

4.2 Skyddade områden

Inventeringsområdet omfattas inte av eller angränsar inte till några skyddade områden. Undantaget är vid Bomarsund där ett objekt som är upptaget som ett Natura 2000-objekt (punktobjekt), se Figur 3, angränsar inventeringsområdet. Vad objektet avser är oklart då beskrivande attributdata saknas i underlaget från Miljöbyrån.

4.3 Särskilt skyddsvärda biotoper

Särskilt skyddsvärda biotoper¹ är livsmiljöer som på grund av sin begränsade förekomst har betydelse för naturens mångfald. Särskilt skyddsvärda biotoper samt förkortning inom parentes:

- 1) Myrar och mossar som är helt eller till övervägande delen trädlösa (*Trädfattiga mossar och myrar*).
- 2) Rikkärr som är helt eller till övervägande delen trädlösa. Rikkärr som består av öppna artrika våtmarkselement och i huvudsak är bevuxna endast med försumpad trädväxtlighet av ringa eller begränsat ekonomiskt värde (*Rikkärr*).
- 3) Myrholmar vars areal understiger två hektar (*Myrholmar mindre än 2 hektar*).
- 4) Stenåkrar vars areal överstiger 0,5 hektar (*Stenåkrar större än 0,5 hektar*).
- 5) Jättegrytor och flyttblock. Flyttblocken skall dock ha en höjd av minst två meter över markytan (*Jättegrytor och flyttblock*).
- 6) Naturliga väl avgränsade dungar av vilt växande alm och lind. (*Dungar av alm eller lind*). Observera att även enstaka exemplar av alm och lind är fridlysta enligt LF om naturvård.
- 7) Enstaka exemplar av vilt växande ek, lönn och asp som 130 cm över markytan har en omkrets på minst 170 cm samt enar med en höjd av minst 6 meter (*Ekar/lönnar/asp med minst 170 cm omkrets, enar högre än sex meter*).
- 8) Klibbalskärr som tidvis översvämmas eller innehåller källsprång och där det dominerande trädet är klibbal, och där undervegetationen har tuvor med kärrbräken, strutbräken eller andra stora ormbunksväxter. I mellanrummen växer sumpväxter, oftast missne och svärdsilja (*Klibbalskärr*).
- 9) Åkerholmar under 0,5 hektar omgivna av öppen odlingsmark med stort inslag av en artrik busk- och snårvegetation såsom av vildapel, getapel, hagtorn, vildros, olvon, måbär eller slån (*Åkerholmar mindre än 0,5 hektar*).

De särskilt skyddsvärda biotoperna är skyddade från all form av exploatering. En särskilt skyddsvärd biotop får inte utan landskapsstyrelsens tillstånd ändras så att den förlorar sin särart eller sin betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden. Åtgärder som vidtas i en särskilt skyddsvärd biotops närmiljö skall utföras så att biotopens särart och betydelse bevaras. En särskilt skyddsvärd biotops närmiljö är det markområde omkring livsmiljön som krävs för att bevara dess särart och betydelse.

Inga särskilt skyddsvärda biotoper finns registrerade sedan tidigare inom eller i direkt anslutning till inventeringsområdet.

4.4 Särskilt hänsynskrävande biotoper

Särskilt hänsynskrävande biotoper enligt LF om skogsvård² (ÅFS 86/98) är livsmiljöer som är viktiga för bevarandet av den biologiska mångfalden. Särskilt hänsynskrävande biotoper är:

Våtmarksbiotoper

- Stränder
- Bäckar och källor
- Alkärr samt ormbunks- och fräkenkärr

Barrskogs-, lövskogs-, hag- och ängsmarksbiotoper

- Barrskogsbevuxna öar omfattande mindre än 10 hektar
- Hassellundar omfattande mellan 0,1-2 hektar
- Naturbestånd av lind, alm, ek, lönn, ask, oxel eller oxelrönn om-

fattande mellan 0,1-2 hektar.

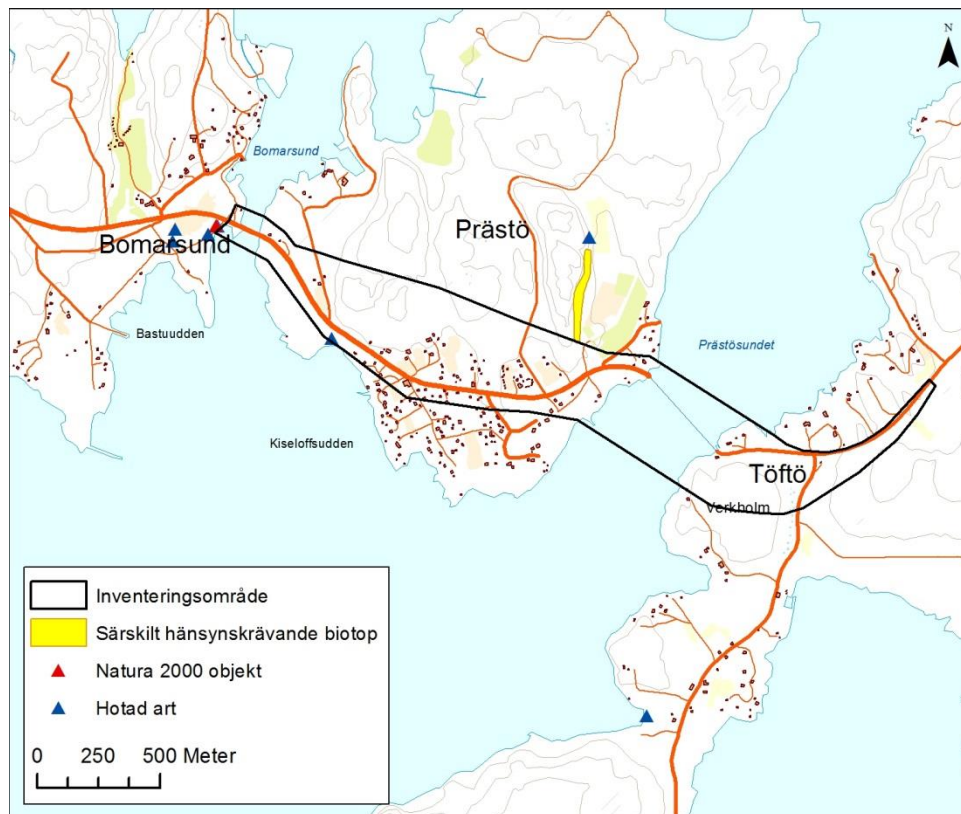
- Enstaka träd som är grova eller annars av betydelse för natur- eller kulturminnesvården.

Biotoper i geologiska och geomorfologiska formationer

- Rasbranter, förkastningar och grottor
- Träd på bergsimpediment med en lägre skoglig produktion än tvinmark

De särskilt hänsynskrävande biotoperna är skyddade från åtgärder inom bedrivande av skogsbruk.

Ett särskilt hänsynskrävande objekt i form av en rasbrant finns registrerat sedan tidigare norr om inventeringsområdet på Prästö, se Figur 3.

Figur 3. Befintliga objekt från Miljöbyråns dataunderlag inom eller i direkt anslutning till inventeringsområdet.

4.5 Andra värdefulla livsmiljöer

”Andra värdefulla livsmiljöer” är livsmiljöer som uppräknas i skogscertifieringens 10:e kriterium. De är vanligen små till arealen och skall vara tydligt observerbara och identifierbara i terrängen samt befinna sig i naturtillstånd eller ett tillstånd som påminner om naturtillstånd. De andra värdefulla livsmiljöerna är skyddade från åtgärder som hänför sig till bedrivande av skogsbruk på skogsbruksmark som är ansluten till skogscertifieringen. Andra värdefulla livsmiljöer är:

- Gamla barr- och blandskogsbestånd
- Gamla lövbestånd
- Örtrika torvmarker
- Hagmarker och skogsbeten

4.6 Naturvårdsarter

Naturvårdsart används i Sverige som ett samlingsbegrepp för skyddade arter (fridlysta), rödlistade arter, typiska arter (för utvärdering enligt EU:s art- och habitatdirektiv), ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvårdsarter ingår som en del i naturvärdesbedömningen och därför noteras alla förekomster under inventeringarna.

I Bilaga 1 finns en förteckning över de arter som är fridlysta på Åland. Dessa arter har eftersökts under inventeringarna.

Rödlistan är en redovisning av arters risk att dö ut från ett område⁶. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade (figur 2). De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin Kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så dålig att de inte kan placeras i någon kategori. Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterierna från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN).

Hävinneet RE Regionally Extinct
Äärmäisen uhanalaiset CR Critically Endangered
Erittäin uhanalaiset EN Endangered
Vaarantuneet VU Vulnerable
Silmälläpidettävät NT Near Threatened
Puutteellisesti tunnetut DD Data Deficient

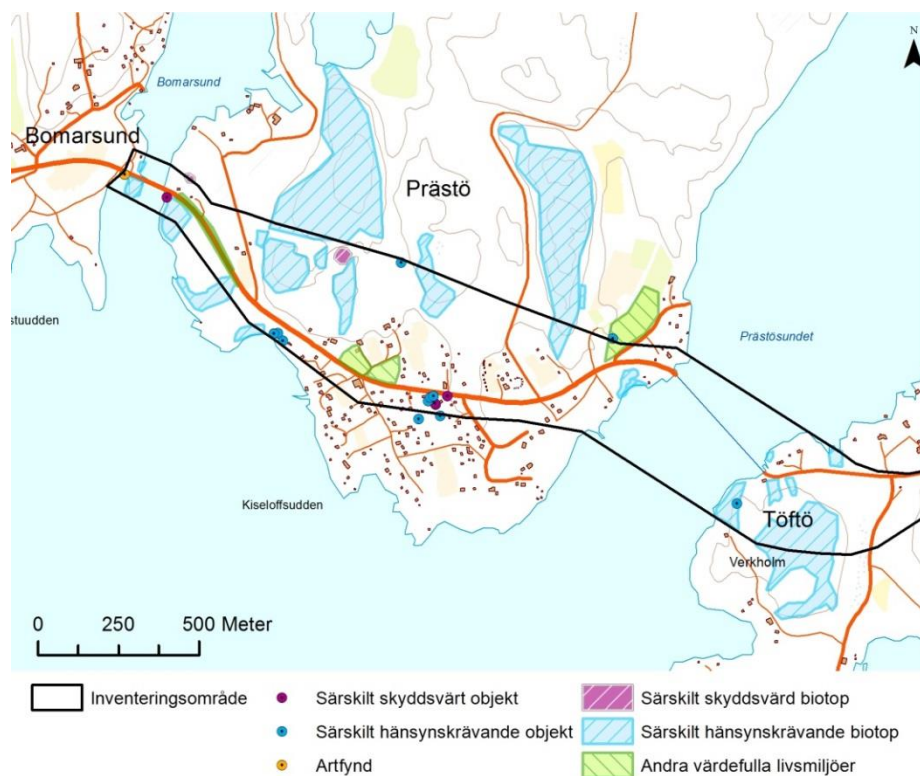
Figur 4. Rödlistans kategorier. Röd ram markerar hotade arter. © Rödlistan, 2010⁶

5 RESULTAT AV INVENTERING

I Figur 5 nedan redovisas resultaten av inventeringen. Mörkrosa områden är biotoper som är särskilt skyddsvärd, ljusblå är särskilt hänsynskrävande och ljusgröna är andra värdefulla livsmiljöer. I Bilaga 2 presenteras resultatkartorna i A3-format, i Bilaga 3 redovisas i detalj resultaten från inventering av de områden som omfattas av biotopskydd samt en bedömning av dess naturvärden. Redovisningen är indelad i ytbjekt och punktbjekt. Ytobjekten är indelade i öppet vatten och vattendrag, myrmark, kärr, sumpskogar, mossar, barrskogar samt löv- och blandskogar.

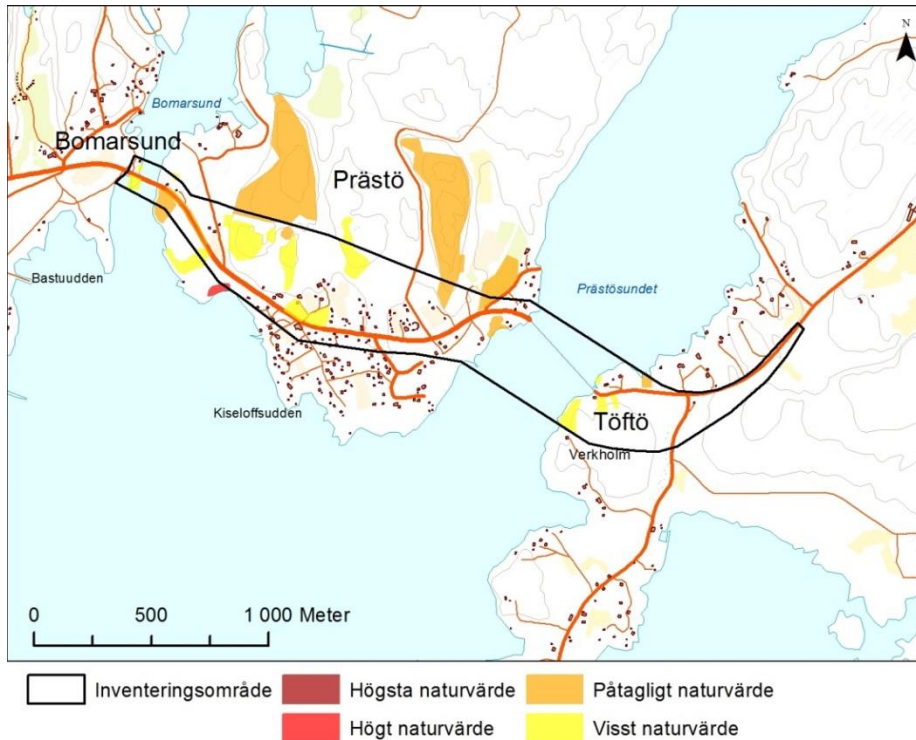
Prästö karakteriseras av hållmarkstallskogar (träd på bergsimpediment) och hagmarker där vissa betas och medan andra är mer igenväxta. Ett mindre alkärr angränsar och överlappar delvis till inventeringsområdet. På öns östra del finns en strandskog med angränsande havsstrand. Det finns enstaka grova träd av ek, tall och ask. Vid kyrkogården på öns östra del noterades yngre exemplar av finnoxel (*Sorbus hybrida*).

Vid Bomarsund påträffades ett flertal individer av orkideérna Adam och Eva samt tvåblad. Ingen av dessa är dock fridlysta. Adam om Eva är dock rödlistad som nära hotad (NT). Adam och Eva växer på torra kalkrika backar och ängsmarker och arten minskar i antal, troligen genom minskat bete och igenväxning av gamla hagmarker. Från brofästet mot Bomarsund och ca 100 m längs vägen finns en artrik välgkant. Även här återfanns enstaka individer av Adam och Eva samt även jungfrulin som är rödlistad som sårbar (VU).

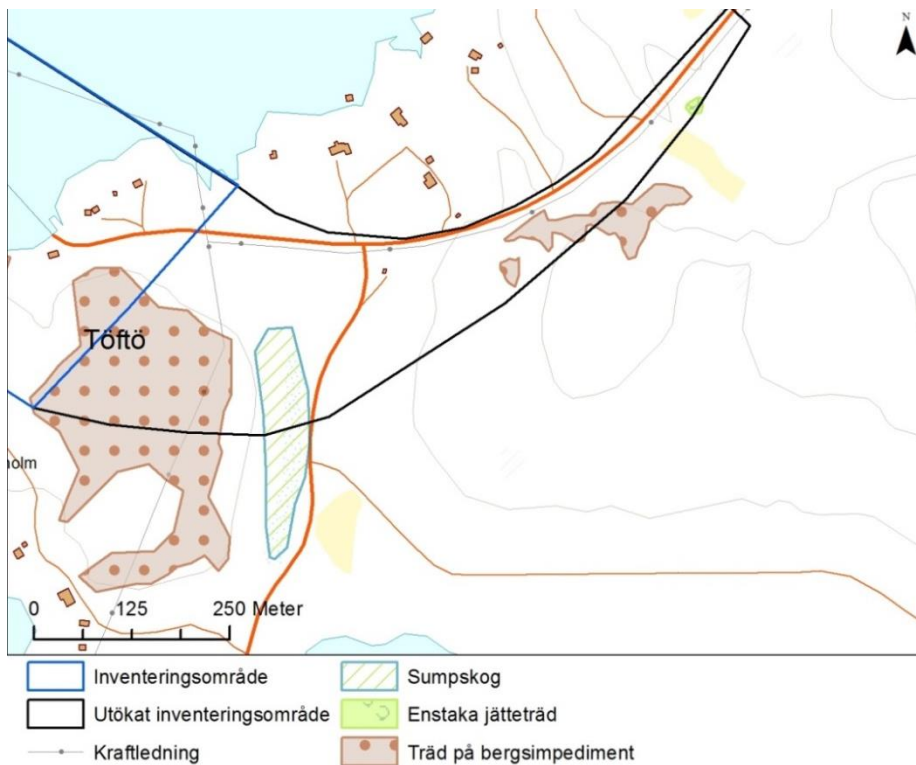
Figur 5. Översiktlig redovisning av inventeringsfynd på Prästö vid fältbesök i maj och juni.

Samtliga biotoper och objekt som inventerades har även naturvärdesbedömts enligt SIS standard^{1,2}. Dessa redovisas i Figur 6 nedan. Av de inventerade objekten har ett objekt (Alkärr P115) bedömts till högt naturvärde (Naturvärdesklass 2), 11 objekt har påtagligt naturvärde (naturvärdes klass 3) och 15 med visst naturvärde (Naturvärdesklass 4). Inget objekt har bedömts till högsta naturvärde (Naturvärdesklass 1).

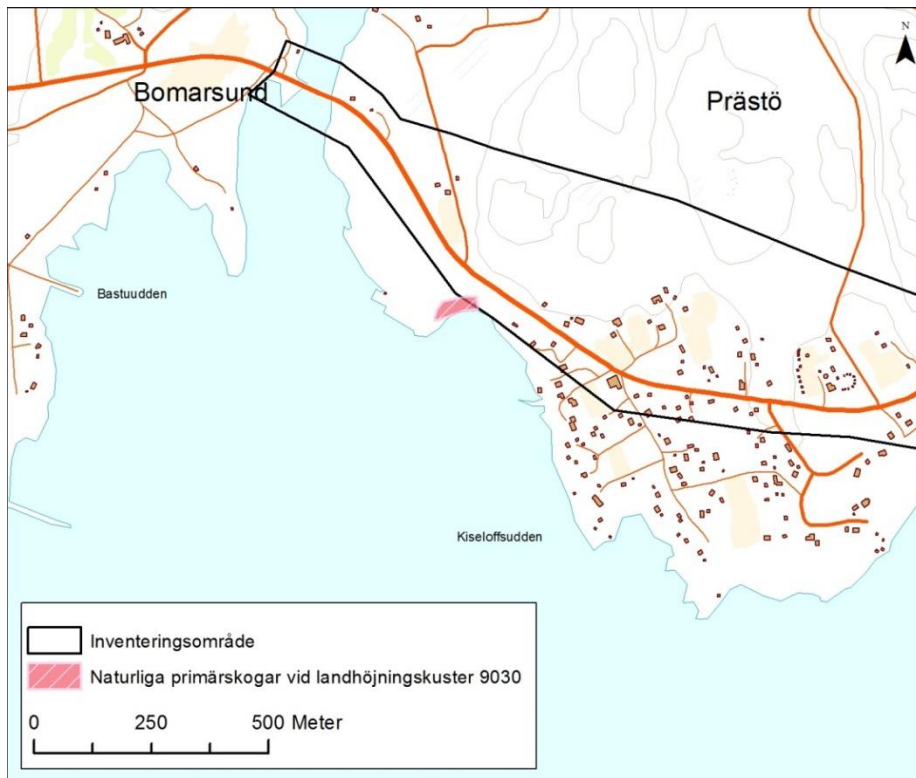
Figur 6: Översiktlig redovisning naturvärdesbedömning av objekt på Prästö vid fältbesök i maj och juni.

Flygfotokarteringen vid Töftö, se Figur 7, visar på en sparsam förekomst av skyddsvärda biotoper. Sannolikt finns en sumpskog i södra delen av inventeringsområdet. Det finns även ett större och två mindre bergsimpediment och i anslutning till jordbruksmark finns möjligen enstaka grövre lövträd.

Figur 7: Kompletterande flygfotokartering vid Töftö.

6 NATURA 2000-NATURTYPER

Figur 8: Identifierad Natura 2000-naturtyp på Prästö.

Objekt nr P115 på Prästö har klassats som möjlig Natura 2000-naturtyp, *Naturliga primärskogar vid landhöjningskuster (9030)*. Beskrivning av objektet finns i Bilaga 3 under kapitel 1.2 – Särskilt hänsynskrävande biotoper. Objektets representativitet är icke betydande på grund av en avsaknad av typiska arter och att primärsuccessionsserien endast delvis är representerad. Därför är bedömningen ytterst preliminär och en kompletterande artinventering behövs för att styrka detta.

Naturliga primärskogar vid landhöjningskuster (9030)

Denna naturtyp omfattar löv-, barr- och blandskogar samt busksnår vid landhöjningskuster vid Östersjön. De olika primärsuccessionsstadierna är karakteristiska för landhöjningskusterna och omfattar stadier börjande från strandängar till skogar i klimaxstadiet eller alternativt till olika slag av fräkendominerad vegetation. Mängden organiska ämnen i dessa skogar är mindre än i vanliga skogar i inlandet.

7 BEDÖMNINGAR

De *särskilt skyddsvärda biotoperna* är skyddade från all form av exploatering. En särskilt skyddsvärd biotop får inte utan landskapsstyrelsens tillstånd ändras så att den förlorar sin särart eller sin betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden. De *särskilt hänsynskrävande biotoperna* skyddas från åtgärder som hänför sig till bedrivande av skogsbruk för virkesproduktion. De fridlysta arterna är skyddade genom 15§ i landskapslagen.

Naturmiljön inom inventeringsområdet på Prästö består idag av ett odlingslandskap under igenläggning och igenväxning samt av ett rationellt skogsbruk. Mellan dessa finns ytor med lågproduktiva hållmarkstallskogar och mindre fuktområden. Inga vattendrag finns inom inventeringsområdet. I och med att naturmiljön är så pass dominerad av mänsklig aktivitet är naturvärdena idag begränsade till perifera områden och små ytor. De naturvärdesobjekt som har identifierats har också generellt endast vissa eller påtagliga naturvärden. De moss- och myrmarker som hittades, vilka utgör särskilt skyddsvärda biotoper, är små till ytan och har begränsad betydelse för annan biologisk mångfald som däggdjur, groddjur och fågel.

Den norra delen av inventeringsområdet domineras av en kraftledningsgata som går igenom produktionsskog och ett antal bergimpediment med tall. Dessa bergimpediment utgör särskild hänsynskrävande biotoper enligt ovan. Längs sträckan finns sen en mindre mosse som utgör en särskild skyddsvärd biotop. På denna mosse finns endast de vanligt förekommande arterna och inga ovanligare eller hotade arter. Mossens bidrag till biologisk mångfald bedömdes därför som begränsat varför mossen fick naturvärdesklass påtagligt naturvärde. Området är dock fortfarande skyddat enligt Åländsk lagstiftning. Av bergimpedimenten bedömdes endast de två större vara representativa för biotoptypen, och dessa ligger endast till liten del inom inventeringsområdet och berörs därför i liten utsträckning. Övriga bergimpediment hade främst för lite död ved eller i vissa fall tall av för klen dimension. För den igenväxande hagmarken vid Katolsk-Romerska begravningsplatsen förekommer naturvärdena i huvudsak utanför inventeringsområdet.

Den södra delen av inventeringsområdet, på vardera sidan av befintlig väg, domineras av odlingslandskap och tomtmark. Här har sannolikt funnits höga naturvärden knutna till odlingslandskapet. Dessa har dock idag trängts undan till små ytor i form av artrika vägkanter, fragment av havstrandäng och igenväxande hagmarker. En del biologiskt värdefulla träd finns dock kvar, vissa med spår av hamling.

7.1 Samlad bedömning

Den samlade bedömningen är att inventeringsområdet Prästösund har en naturmiljö som är negativt påverkad av mänsklig aktivitet. Förekommande naturvärden är undanträngda och har generellt begränsade värden för biologisk mångfald. I och med att området är biologiskt utarmat är det viktigt att försöka bevara de ytor med naturvärden som finns kvar. Undantaget är de bergimpediment som finns i området som både är vanliga och generellt inte är representativa för biotoptypen.

8 REFERENSER

- ¹ SIS, 2014: *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning*. SVENSK STANDARD SS 199000:2014.
- ² SIS, 2014: *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000*. Teknisk Rapport. SIS-TR 199001:2014.
- ³ 1998:113 - Ålands landskapsförordning om naturvård
- ⁴ 1998:86 - Ålands landskapsförordning om skogsvård
- ⁵ Airaksinen & Karttunen, 1999: *Natura 2000 handbok över de finska naturtyperna*
- ⁶ Pertti Rassi, Esko Hyvärinen, Aino Juslén & Ilpo Mannerkoski (toim.), 2010: *Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja* (Hotade arter i Finland – Rödlista).